

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Miljøvernavdelinga

Smøla kommune

**Forslag til forvaltningsplan for Fløtjønna
naturreservat, Kyrhaugvatna naturreservat
og Sjøvågen naturreservat**

Smøla kommune

Høringsfrist 01.12.2012

Rapport 2012:xx

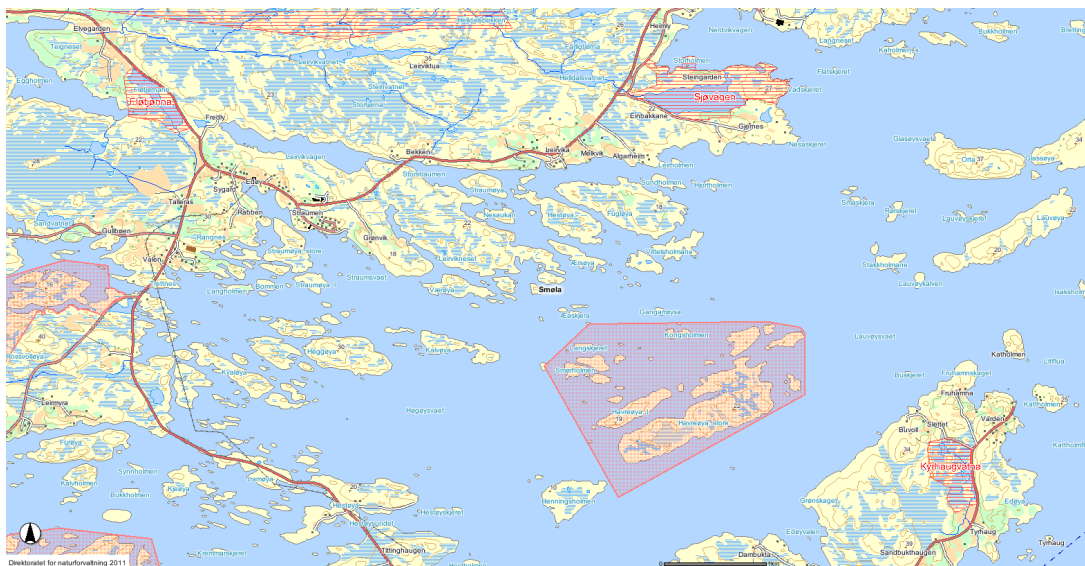
Forsidebildet viser Fløtjønna naturreservat, Kyrhaugvatna naturreservat og Sjøvågen naturreservat sett fra luften. *Foto: Øivind Leren*

Innhold

1	INNLEDNING	5
2	SKILDING OG STATUS	6
2.1	Områdebeskrivelse	6
2.2	Eiendomsforhold	6
2.3	Naturfaglige verdier.....	7
2.4	Bevaringsmål	9
3	BRUKERINTERESSER.....	13
3.1	Verneforskrifta og brukerinteressene	13
3.2	Landbruk.....	13
3.3	Jakt og fiske	14
3.4	Friluftsliv og rekreasjon.....	16
3.5	Undervisning og forskning	16
3.6	Tekniske inngrep	16
4	FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK	18
4.1	Oppsyn.....	18
4.1.1	Status og utfordringer.....	18
4.1.2	Tiltak	18
4.2	Skjøtsel og restaurering	18
4.2.1	Status og utfordringer.....	18
4.2.2	Retningslinjer	19
4.2.3	Tiltak	19
4.3	Overvåkning og kartlegging av naturkvaliteter	20
4.4	Informasjon og tilrettelegging	20
5.	SAKSBEHANDLING	21
5.1	Forvaltningsmyndighet.....	21
5.2	Lovverk, føringer og forvaltning	21
5.2.1	Verneforskriftene	21
5.2.2	Prinsippene i naturmangfoldloven	22

5.2.3	Forholdet til andre lovverk	23
5.2.4	Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskrifta for Fløtjønna	23
5.2.5	Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifta for Fløtjønna	24
5.2.6	Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskrifta for Kyrhaugvatna ..	25
5.2.7	Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifta for Kyrhaugvatna	26
5.2.8	Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskrifta for Sjøvågen.....	27
5.2.9	Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifta for Sjøvågen.....	28
5.2.10	Generelle dispensasjonsbestemmelser	29
5.2.11	Generelle retningslinjer for saksbehandling.....	29
6	FORVALTNINGSPLANENS GYLDIGHET	30
7	REFERANSER	31
	Vedlegg 1 – Forskrift Fløtjønna naturreservat	32
	Vedlegg 2 – Forskrift Kyrhaugvatna naturreservat	35
	Vedlegg 3 - Forskrift Sjøvågen naturreservat.....	38
	Vedlegg 4 - Naturmangfoldloven	41
	Vedlegg 5 – Tiltak i naturreservatene.....	43

1 INNLEDNING

Figur 1 Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater, Smøla kommune.

Hvorfor vern?

Naturvern bygger på opplevelse av, og kunnskap og viten om kvaliteter og egenskaper i naturen. Norsk politikk og lovgivning baserer seg på at naturen har en verdi i seg selv, en egenverdi som gjør at all natur og alle arter har en rett til å eksistere. Mennesket inngår som en del av naturen med et særlig ansvar i kraft av sin sterke påvirkning på mange økologiske prosesser. Naturen har også en opplevingsverdi, en verdi for folks helse og trivsel, og gjennom friluftsliv en verdi for å skape forståelse for vern av natur. Fløtjønna NR, Kyrhaugvatna NR og Sjøvågen NR dekker til sammen og hver for seg relativt små områder av fastlands-Smøla men utgjør en viktig del i bevaringen av naturtypene på Smøla.

Plan- og bygningsloven vil i mange tilfeller tilgodese bevaringen av mange små områder, men for å sikre områder som er særlig viktige må disse vernes mot faktorer som kan ødelegge disse. Den kontinuerlige utviklingen med utbygging, forurensing, omdisponering av areal m.m. som truer eksistensen av mange naturtyper i Norge og Plan- og bygningsloven stiller seg ofte ikke sterkt nok mot disse påvirkningene.

Å verne naturreservatene Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen vil sikre områdene mot permanente inngrep, slik at framtidens generasjoner også vil kunne få oppleve disse unike naturtypene.

2 SKILDRING OG STATUS

Vernet naturreservat etter NML § 37

Som naturreservat kan vernes områder som blant annet inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype eller på annen måte er særlig viktig for det biologiske mangfoldet. Naturreservat er den strengeste form for områdevern etter naturmangfoldloven når det gjelder inngrep og aktivitet.

2.1 Områdebeskrivelse

Fløtjønna naturreservat

Fløtjønna er to sammenhengende vann på Innsmøla som står i forbindelse med sjøen gjennom en kort bekk/kanal. Sjøvannet går inn i Fløtjønne på høg flo, noe som gir et lagdelt, brakt vann. I tillegg omfatter naturreservatet indre del av Skjølbergvågen og et høydedrag mellom vannene og sjøen. Totalarealet er 207 daa, av dette er 126 daa landareal.

Kyrhaugvatna naturreservat

Kyrhaugvatna er to mindre vann på Edøya som er delvis gjengrodde. I tillegg omfatter naturreservatet myr- og sumpområder rundt vannene, og heiområder mellom disse. Totalarealet er 228 daa, av dette er 205 daa landareal.

Det krysser ei 22 kV kraftlinje over sørlige delen av naturreservatet.

Sjøvågen naturreservat

Sjøvågen er en brakkvannspoll ved Nelvika sør-øst på Smøla som henger sammen med sjøen gjennom en kort kanal som i tillegg er kunstig senket. Naturreservatet omfatter også landarealet rundt vågen, og 2 mindre holmer. Totalarealet er 557 daa, av dette er 349 daa landareal.

Områdene har et svært oseanisk klima med milde vintre og lave sommertemperaturer, og med et årsgjennomsnitt på ca. 8 °C og en gjennomsnittlig nedbørsmengde på rundt 1000 mm pr. år fordelt på ca. 220 nedbørsdøgn.

2.2 Eiendomsforhold

Fløtjønna naturreservat omfatter eiendommene (gnr/bnr): 19/6, 7, 9, 10 og 12 i Smøla kommune.

Kyrhaugvatna naturreservat omfatter eiendommen (gnr/bnr) 12/1 i Smøla kommune.

Sjøvågen naturreservat omfatter eiendommene (Gnr/bnr): 7/1, 2, 3, 4, 32, 8/1, 2, 3, 6 og 8 i Smøla kommune.

2.3 Naturfaglige verdier

Den naturfaglige informasjonen her er stort sett hentet fra Fylkesmannen i Møre og Romsdals *Framlegg til Verneplan Smøla, 2003* samt øvrig forarbeid til vernet, men også muntlig informasjon fra fagfolk og andre med lokalkunnskap er tatt med.

Fløtjønna naturreservat:

Lokaliteten omfatter et todelt og svært grunt brakkvannstjern med frodig undervannsvegetasjon, sivbelter og strandenger, og forbindelsen mellom dette tjernet og sjøen utenfor. Området rundt er relativt åpent, lavkupert med bergrygger og rabber, dels med lynghei og myrdrag, dels med kalkkrevende fastmarkvegetasjon. Selve tjernet ligger på løsmasser av tidligere havbunn.

Vegetasjonen er dels ferskvannspreget, dels strandengspreget med markert innslag av brakkvannsplanter og salttålede vegetasjon. I tjernet er det registrert store forekomster av plantearter som er oppførte på den norske rødlista for truede og sårbare arter. Under springfloperioder er lokaliteten satt under vann fra sjøen, mens det i sommerhalvåret er lange perioder som floa ikke når inn i vatnet.

Tjernet er svært næringsrikt, både med svært høy planteproduksjon og med store mengder næringsdyr. Det er derfor en svært viktig beiteplass for våtmarksfugl over et bredt artsspekter, men med gressender, gjess, svaner og en del vadefuglarter som de tallmessig dominerende. Alle norske gressandarter og svært mange dykkender er noterte i lokaliteten, de fleste gressandartene som hekkende, vanligvis med svært mange kull, og periodevis med svært store og tette fuglebestander.

Som en høgproduktiv lokalitet med funn av svært sjeldne plantearter og med store fuglesamlinger, er dette en av de aller viktigste enkeltlokalitetene i Smøla kommune, og den merker seg også ut som spesiell i landssammenheng, både som type og i funksjon for enkeltarter.

Pollen er grunn og har tjønnaksundervannseng med busttjønnaks og den regionalt sjeldne arten butt-tjønnaks.

Kyrhaugvatna naturreservat

Reservatet dekker et myr- og sumpområde med to ferskvann på nordøstsiden av Edøya. Vannene er omgitt av lynghei og beitemark som tidligere har vært benyttet til hest. Det nordlige vannet har et belte av flytetorv bygd opp av torvmoser i kanten og ut i vannet mens

det sørlige vannet mest er omgitt av fastmark og sumpvegetasjon. Begge vannene er grunne rike kulturlandskapssjøer omgitt av rikmyr.

Arten kjevlestarr finnes her som det eneste kjente voksested i Møre og Romsdal fylke. Ellers finnes myrsnelle, myrklegg, kornstarr, loppestarr, særbustarr og myrsaulauk i den dominerende vegetasjonen.

Kyrhaugvatna er den av de undersøkte ferskvasslokalitetene i Smøla som har størst registrert mangfold av insekter. I tilknytning til vannene er det funnet 8 arter av insektgruppen øyenstikkere. Det er konstatert at en del våtmarksfuglarter bruker lokaliteten (ender, vadefugler og hegrer).

Sjøvågen naturreservat

Dette er et brakkvatn i øvre kant av springflomålet og med et smalt utløp mot sjøen. Det ligger i et relativt åpent, lavkupert landskap, stort sett med gjengroende lynghei omkring. Langs deler av strandsona er det utvikla smale strandengsbelter. Disse utvider seg ved de mest langgrunne buktene og rundt utløpsområdet mot sjøen. Andre deler av strandsona er dominert av stein eller berg. Mellom vatnet og sjøen er det og planta et barskogfelt med dominans av lerk og gran. Det er også plantet et artsrikt, men lite barskogfelt langs sørsida, og deler av dette har preg av naturalisert og modnende barskog som er viktig for en del fuglearter.

Vågen har velutviklet undervannsenger av tjønnaks, særlig i den grunne, østlige halvdel av vågen. Et ca. 20 meter bredt belte langs stranden er dominert av trådtjønnaks, busttjønnaks og den rødlistede algen grønkrans (EN) som har fire påviste forekomster i landet.

Vatnet er periodevis beiteplass for våtmarksfugl, dels svaner og ender, dels vadefugl. Sammen med tilgrensende strandsoner i sjøen (Nelvikvågen) er dette tilholdssted for store kullansamlinger av grågåås sommerstid. Barskogfeltene er sentrale tilholds- og hekkelokaliteter for et bredt spekter av skogbundne fuglearter.

Trusler og inngrep

Fylkesveg FV669 passerer langs bredden av Fløtjønna, og det er delvis fylt litt ut i kanten. I østenden renner en kanalisert bekk fra dyrkajordsområde inn i tjernet. Denne er sterkt påvirket av jordbruksavrenning. I vestenden går dyrkamark nesten heilt ned til bredden, og her er en tilsvarende drenggrøft med jordbruksavrenning.

I Sjøvågen ble det på 1990-tallet gjennomført ei opprensning og kanalisering av utløpet mellom vågen og sjøen. Dette har medført at terskelen i dag er litt lavere enn opprinnelig og at vatnet trolig er tydeligere mer brakt i dag enn i naturtilstanden. Det er usikkert hvilken effekt denne senkinga har hatt på livsmiljøet i vågen. Viktigste inngrep er likevel langs vegen på sørsida av vågen, med uttak av skjellsandholdige løsmasser for jordbruksformål.

De viktigste truslene mot landområdene er gjengroing med fremmede treslag og lauvkratt. De verdifulle vannplantene er truet av for store næringstilførsler, massetak og andre inngrep.

Trusler mot fuglelivet er i hovedsak forstyrrelser av beitende og hekkende andefugl, samt faren for kollisjon med kraftlinjer som krysser Kyrhaugvatna.

2.4 Bevaringsmål

Verneverdiene i de tre naturreservatene er uttrykt i formålsparagrafene i de tre verneforskriftene.

Fløtjønna naturreservat:

”Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit tilnærma urørt, internasjonalt verdifullt og svært rikt våtmarksområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv og økologiske funksjonar. Spesiell verdi er knytt til området som hekke-, beite-, trekk- og overvintringsområde for ei rekke fuglearter. Området inneheld sjeldan og sårbar natur, og særleg naturtypar i fjæresona og undervassenger har høg verdi.”

Kyrhaugvatna naturreservat:

”Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit område som inneheld trua, sjeldan og sårbar natur i form av eit nasjonalt verdifullt våtmarksområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv, og økologiske funksjoner. Zoologisk er det spesiell verdi knytt til området som hekkeområde og trekk- og overvintringslokalitet for ei rekke fuglearter og som ein ferskvannslokalitet med eit stort artsmangfald av insekt. Botanisk inneheld området dei særdeles viktige naturtypane rik kulturlandskapssjø og rikmyr. Området er tilnærmet urørt og skil seg ut ved sin eigenart.”

Sjøvågen naturreservat:

”Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit tilnærmet urørt og nasjonalt verdifullt kystområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv og økologiske funksjonar. Spesiell botanisk verdi er knytt til brakkvannsmiljøet og havstranda med ein nasjonal sjeldan og trua naturtype. Zoologisk har området ein spesiell verdi som overvintringslokalitet, overnatningsplass og hekkeområde for ei rekke fuglearter. Området har ein god bestand av oter og har naturvitskapleg verdi og pedagogisk interesse.”

Verneforskriftene skal konkretiseres først og fremst gjennom forvaltningsmål og bevaringsmål for reservatet. Verneformålet viser i hovedsak hvilke naturkvaliteter man ønsker å bevare i verneområdet.

Forvaltningsmål

Dette er et samlet begrep for alle målsetninger knyttet til naturverdier/kvaliteter i et verneområde. Slike mål kan også bli knyttet opp mot rekreasjon, jakt, landbruk og andre brukerinteresser.

Naturtype

Med naturtype forstås et ensartet, avgrenset område i naturen som innbefatter plante- og dyreliv og miljøfaktorer.

Tilstandsvariabel

Med tilstandsvariabel forstås den eller de egenskaper ved en naturtype som bevaringsmålene er rettet mot.

Bevaringsmål

Bevaringsmål er den tilstanden en ønsker at et utvalg av naturkvaliteter i et verneområde skal ha. Bevaringsmåla skal helst være målbare, og kan eksempelvis presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter.

Tilstandsklasse

Tilstandsklasse er en inndeling i god, middels og dårlig. Dette forteller oss i hvilken tilstand naturtypen er i.

Tabell 1: Oversikt over bevaringsmål og tiltak for Fløtjønna naturreservat

Fløtjønna naturreservat						
Mål nr	Naturtype	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Overvåking	Tilstands-klasse	Tiltak
FT1	Strandeng og strandsump (G05)	Rasting og hekking av gressender og dykkender	Årlig forekomst av skjeand, snadderand og stjertand. Årlig hekking av stokkand og brunnakke.	SNO, ornitologer	God	Taksering i planperioden Unngå skadelige forstyrrelser
FT2	Strandeng og strandsump (G05)	Forekomst av butt-tjønnaks og bust-tjønnaks i vannene	Bestand av butt-tjønnaks og bust-tjønnaks på dagens nivå	Fagbotaniker	God	Overvåking
FT3	Strandeng og strandsump (G05)	Tilstand strand-vegetasjonstyper	Beholde dagens tilstand med sonering av salteng, brakkeng og strandsump, holde habitatet attraktivt for vadere	SNO, botanikere, ornitologer	God	Unngå gjengroing
FT4	Mosaikk av strandeng/strandsump (G05) og kystlynghei (D07)	Fremmede treslag som sitkagran og bergfuru	Unngå forekomst av sitkagran	SNO	Middels	Fjerne etablert sitkagran og bergfuru Hindre oppvekst av frøplanter

Tabell 2: Oversikt over bevaringsmål og tiltak for Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater

Kyrhaugvatna naturreservat						
Mål nr	Naturtype	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Overvåking	Tilstands-klasse	Tiltak
KV1	Rikmyr (A05)	Forekomst av kjevlestarr	Beholde levedyktig forekomst av kjevlestarr	Fagbotaniker	God/middels	Taksering i planperioden Sikre optimalt habitat for kjevlestarr
KV2	Rik kulturlandskaps-sjø (E08)	Forekomst av øyestikkere og vannymfer	Beholde mangfoldet av øyestikkere (8 arter påvist)	Entomolog	God	Taksering i planperioden Sikre optimalt habitat for øyestikkere
KV3	Rik kulturlandskaps-sjø (E08)	Areal åpent vannspeil	Sikre 5 daa vannspeil i sørlige vann, 3 daa i nordlige	SNO	Dårlig	Fjerne vegetasjon

Sjøvågen naturreservat						
Mål nr	Naturtype	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Overvåking	Tilstands-klasse	Tiltak
SV1	Poll (I05)	Forekomst av grønnkrans	Beholde en vital forekomst av grønnkrans i Sjøvågen	Fagbotaniker	God/middels	Overvåking
SV2	Kystlynghei (D07)	Tilstand og areal av kystlynghei	Opprettholde min. 20 daa yngre røsslynghei i mosaikk.	Fagbotaniker	God	Brenne lyngheia Sikre optimalt beitetrykk Kartlegge vegetasjonen
SV3	Havstrand/kyst Mosaikk av flere naturtyper	Tilstand strand-vegetasjonstyper	Beholde dagens tilstand med sonering av salteng, brakkeng og strandsump, holde habitatet attraktivt for vadere	SNO, botanikere, ornitologer	God	Unngå gjengroing
SV4	Strandeng og strandsump (G05), kystlynghei (D07)	Sitkagran	Unngå forekomst av sitkagran	SNO	Middels	Fjerne etablerte sitkagran Hindre oppvekst av frøplanter

3 BRUKERINTERESSER

3.1 Verneforskrifta og brukerinteressene

Verneforskrifta danner grunnlag og rammer for hvilke aktiviteter som er tillatt i Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater. I dette kapitlet vil verneforskrifta bli knyttet mot ulike brukerinteresser. Alle verneforskriftene ligger som vedlegg 1, 2 og 3.

Forskriftene er oppbygget slik at det av § 1 går fram hvilket formål vernet har. I § 3 framgår det hvilke regler som gjelder for reservatet, her er det opplistet hvilke aktiviteter som ikke er tillatt innenfor reservatet. I § 4 er det omtalt de tiltakene som er unntatt fra reglene i § 3, mens det i § 7 går fram hvilke tiltak forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til etter søknad. I § 5 omtales ferdselsrestriksjonene i reservatet, mens § 6 viser hvilke ferdselsformål som er unntatt fra forbudet. Aktiviteter som er forbudte gjennom forskriftene i §§ 3 og 5, og som ikke er nevnt i §§ 4 eller 6, er i utgangspunktet forbudte. Forvaltningsmyndigheten kan likevel gi dispensasjon fra verneforskriftene i enkelte tilfeller etter naturmangfoldloven (NML) § 48. Tolking av forskrifta er nærmere omtalt i kapittel 5.2.

3.2 Landbruk

Oppdyrking

Det finnes ingen innmark i Fløtjønna NR, Kyrhaugvatna NR og Sjøvågen NR.

Beiting

I henhold til § 4 nr. 6 (nr. 5 for Kyrhaugvatna NR) er reglene ikke til hinder for beiting. Eventuell oppsetting av gjerde er søknadspliktig i henhold til § 7 nr. 3. Beiting har tidligere vært mer utbredt enn det er i dag. I skjøtselssammenheng hadde det vært ønskelig med beiting, og særlig i Sjøvågen på den nordlige siden av vågen. For Kyrhaugvatna hadde det likeså vært ønskelig med beiting for å hindre gjengroingen på land. Arealene rundt Fløtjønna er begrensede, men også her kunne forsiktig beiting av strandengene mot Skjølbergvågen være nyttig skjøtsel.

Skog

Det er to skogbestander i Sjøvågen naturreservat. Nord for vågen er det en planting med lutzgran, lerk og noe bergfuru og sitkagran som sår seg inn i randsonene. Sør for vågen ligger deler av et bestand med sitkagran og bergfuru inne i reservatet. Det er plantet et mindre bestand med furu til juletreproduksjon øst i Fløtjønna, og det er noe busk-/bergfuru sørvest i dette reservatet.

Forvaltningsmyndigheten kan gi løyve til avvirking av plantefelt i Sjøvågen naturreservat, og dette er understreket i skjønn av 06.06.2011 der det er gitt en skjønnsforutsetning om at gnr 8 bnr 1 kan påregne å få løyve til avvirking av plantefeltet på sørsida av Sjøvågen, herunder

bruk av motorkjøretøy. Terrenginngrep og kjøreskader må begrenses, og ved opparbeiding av kjøretraséer skal terrengskader restaureres etter avsluttet drift.

Etter samme skjønn kan gnr 19 bnr 6 og 10 kan påregne at det vil bli gitt løyve til avvirking av plantefeltene i Fløtjønna naturreservat, både som juletrehogst og uttak av ved. Man kan ta ut fremmede treslag og lauvoppslag som skjøtselsoppdrag for forvaltningsmyndigheten etter naturmangfoldloven § 47, eller så kan man vurdere saken som en dispensasjon etter NML § 48.

Forvaltningsmål for primærnæringene

- Beiting skal fritt kunne utøves for interesserte rettighetshavere, og det er viktig å øke beitinga i Sjøvågen NR
- Bartrær og lauvkratt kan tas ut som en del av skjøtselen

3.3 Jakt og fiske

Fiske

I henhold til forskriftene er fiske etter lakse- og innlandsfiskeloven tillatt i samtlige reservater, samt fiske inkludert skjellsanking etter saltvannsfiskeloven i Fløtjønna NR og Sjøvågen NR. Det finnes sjørørret i begge disse reservatene. Kyrhaugvatna omfatter ikke sjøvann.

Jakt

I Fløtjønna NR er det bare tillatt med jakt på hjortevilt i samsvar med viltloven.

I Kyrhaugvatna NR er det tillatt med jakt på hjortevilt i samsvar med viltloven. I tillegg kan det gis tillatelse til tidligjakt på grågås, se under. Tidligjakt på grågås er i hovedsak et tiltak for å begrense beiteskader på innmark.

I Sjøvågen NR er all jakt og fangst etter viltloven er tillatt i perioden f.o.m. 21. august t.o.m. 14. april, samt at det kan åpnes for tidligjakt på grågås etter søknad.

For tidligjakt på gås kan det gis løyve etter søknad, jf. hhv. forskrifta for Kyrhaugvatna § 7 nr. 7 og forskrifta for Sjøvågen § 7 nr. 8:

”Jakt på grågås i perioden f.o.m. 15. juli t.o.m. 20. august i tråd med godkjent forvaltningsplan.”.

I forvaltningen av grågås vil fylkesmannen legge til grunn en kommunalt utarbeidet og godkjent forvaltningsplan for grågås. Et slikt løyve til jakt vil ikke gis til den enkelte jeger, men generelt til kommunen, evt. et utmarkslag som måtte organisere slik tidligjakt.

Reduksjon av villminkbestanden er ønskelig i alle reservatene, og betraktes som et viktig skjøtselstiltak for hekkende fugl. En dispensasjon til fangst av villmink i medhold til forskrift om jaktutøvelse må vurderes med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, alternativt gjennomføres som et skjøtselstiltak etter lovens § 47.

Det skal bemerkes at; *"Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere tidspunktet for jakt og fangst samt forby jakt på enkelte arter ut over reglene i viltloven."* jf. § 9 i verneforskriftene.

Forvaltningsmål for jakt og fiske

- Fiske kan utøves fritt
- Jakt på hjortevilt kan utøves fritt i alle tre reservatene i samsvar med jaktbestemmelsene i viltlovgivningen, men bør utføres med minst mulig forstyrrelser for fuglelivet
- Annen jakt kan fritt utøves i Sjøvågen NR i perioden f.o.m. 21. august t.o.m. 14. april

Rødstilk er ingen jaktbar art (Foto Asbjørn Børset)

3.4 *Friluftsliv og rekreasjon*

Ingen av reservatene benyttes i særlig utstrekning til friluftsliv, men deres umiddelbare nærhet til øvrig infrastruktur gjør dem lett tilgjengelige.

Ved Fløtjønna NR har det i forbindelse med prosjektet om naturbasert reiseliv vært vist interesse i å oppføre et fugletårn langs fylkesveg 669. Det er en forutsetning at et slikt tårn plasseres slik at ferdsel til og fra tårnet ikke forstyrrer fuglelivet, og at man får en trafiksikker parkering. Det er utviklet ulike typer amfier for fuglekikking som kan vurderes.

I verneforskriftenes § 3 nr. 4 er ”Bruk av reservatet til teltleirer, idrettsarrangement eller andre større arrangement forbudt”. I planen legger man til grunn at en utflukt med en skoleklasse, en bussgruppe eller lignende ikke er å anse som et større arrangement. Derimot vil utlegging av faste turposter kunne representere en jevn forstyrrelse som må vurderes i forhold til verneformålet. Det kan i henhold til § 7 nr. 1. a. gis tillatelse til avgrenset bruk av reservatene i strid med det som er angitt i § 3 nr. 4. Tillatelser med hjemmel i denne skal ivareta verneverdiene fremfor samfunnsinteresser.

Reglene i forskriftene er ikke til hinder for friluftsliv, og det er i henhold til § 4 nr. 2 (nr. 1 for Kyrhaugvatna NR) tillatt å sanke bær og matsopp.

Forvaltningsmål for friluftsliv og rekreasjon

- Det skal ikke legges begrensninger for allment friluftsliv
- Organisert friluftsliv bør avholdes utenfor reservatene

3.5 *Undervisning og forskning*

Reservatene inneholder en rekke unike zoologiske og botaniske verdier, og kartlegging samt forskning på disse skal kunne forekomme i fremtiden.

Forvaltningsmål for undervisning og forskning

- Det skal legges til rette for undervisning, formidling og forskning innenfor verneområdet så lenge dette ikke går ut over verneformålet for reservatene

3.6 *Tekniske inngrep*

Sørøst i reservatet krysser en 20 kV kraftline det sørlige vannet over en strekning på ca. 360 meter.

Kraftlinjen kan driftes og vedlikeholdes. Motoriserte transportmidler kan brukes ved akutt utfall, forutsatt at det sendes melding til forvaltningsmyndigheten i ettertid. Bruk av motorisert transport ved planlagt vedlikehold skal omsøkes. Det vil da bli søkt brukt kjøretraséer og utstyr som gir minst mulig skade på verneverdiene.

Forvaltningsmål for tekniske inngrep

- Kraftlinjen kan vedlikeholdes
- Større oppgraderinger og planlagt motorferdsel skal gjennomføres slik at det ikke skjer skader på verneverdiene.

4 FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK

4.1 Oppsyn

4.1.1 Status og utfordringer

Med et vernevedtak oppstår det behov for å føre kontroll med at vernebestemmelsene og vilkårene i eventuelle dispensasjonsvedtak blir etterlevd. Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge.

SNO har oppsynsmyndighet i medhold av lov av 21. juni 1996 om statlig naturoppsyn og politimyndighet etter miljølovene (frilufsloven, naturmangfoldloven, motorferdselloven, kulturminneloven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og deler av forurensningsloven). I tillegg til kontrolloppgavene etter disse lovene skal oppsynet drive veiledning og informasjon, skjøtsel, tilrettelegging, registrering og dokumentasjon. Mange av disse tiltakene blir gjort i samråd med fylkesmannen og er nærmere presentert i denne planen.

4.1.2 Tiltak

- 1) SNO skal besøke området minst en gang pr. måned.
- 2) SNO skal kartlegge forekomsten av mink.

4.2 Skjøtsel og restaurering

4.2.1 Status og utfordringer

Med *skjøtsel* menes aktive tiltak på økologisk grunnlag som forvaltningsstyresmakten eller de som er tildelt slik styresmakt setter i gang for å ta vare på naturkvalitetene i området i samsvar med verneformålet. Lovhjemmel til skjøtselstiltak finnes i naturmangfoldloven § 47. Dersom forvaltningsstyresmakten finner det nødvendig kan de også benytte motoriserte kjøretøyer i forbindelse med godkjente skjøtselstiltak.

Fjerning av fremmede treslag

Det er viktig å fjerne de fremmede treslagene sitkagran og bergfuru i reservatene. De representerer en reell fare for den lokale floraen ved spredning og fortrenging av annen vegetasjon. Det er i dag fortsatt en del frøtre av sitkagran og bergfuru inne i reservatene, og de frøtre som står langs grensene sprer planter inn i reservatene. For å fjerne spesielt sitkagran må de frøtreene med størst fare for ytterligere spredning fjernes etterfulgt av beiting for å hindre gjengroing. De områdene hvor dette kan være et stort problem skal inngjerdes og beites slik at det ikke strir med verneformålet.

I Sjøvågen naturreservat finnes det et plantefelt fra ca. år 1900 med lerk, lutzgran og bergfuru. Denne plantningen har nådd en alder og sammensetning som gjør den attraktive for en rekke

fuglearter, og fjerning av denne bør derfor nedprioriteres. Likevel er det viktig å begrense spredning fra feltet gjennom hogst og beiting.

Villmink

Villminken utgjør en særlig stor trussel for hekkende fugl i reservatet og det er ønskelig med en aktiv innsats for å minimere bestanden. Det prioriteres derfor at SNO tillegges oppgaven å drive uttak, eventuelt i samarbeide med lokal aktører.

Restaurering

Kyrhaugvatna er i gjengroing, og vannspeilet bør økes. Dette kan skje ved mudring og fjerning av biomasse.

4.2.2 Retningslinjer

Forvaltningsstyresmakten kan ikke pålegge grunneierne å utføre skjøtselsoppgaver, men et tett samarbeid mellom forvaltningsstyresmakten og grunneierne er viktig for å oppnå gode og helhetlige resultater i verneområdene. All skjøtsel skal skje i regi av forvaltningsmyndigheten og Statens naturoppsyn (SNO). Gjennomføring av tiltak med omfattende aktiviteter skal skje i perioden 1. august til 31. mars. Dette for å unngå forstyrrelse av hekkende fugl.

Skjøtsel i områdene er hjemlet i verneforskriftenes § 11, og tiltak listet i denne forvaltningsplanen konkretiserer de aktuelle tiltak som finnes nødvendige for å oppnå bevaringsmålene.

4.2.3 Tiltak

Forvaltningsmyndigheten og SNO skal i samarbeid med grunneiere og lokale organisasjoner gjennomføre tiltak for å hindre gjengroing med fremmede treslag, og desimere bestanden av villmink.

Det må også jobbes med å holde en åpen vannflate i Kyrhaugvatna.

Skjøtselstiltak

- Etablere beiting i område med stor fare for gjengroing av sitka/bergfuru
- Manuell fjerning av småplanter og spredning av fremmede treslag
- Fangst og felling av villmink
- Åpne vannflaten i Kyrhaugvatna

4.3 *Overvåkning og kartlegging av naturkvaliteter*

Det er behov for omfattende overvåking av naturkvalitetene, jf. bevaringsmålene i denne planen. Dette skal skje i regi av forskningsinstitusjoner, naturoppsynet og frivillige organisasjoner.

Overvåkningstiltak

- Utbredelse av øyestikkere og kjevlestarr skal overvåkes i Kyrhaugvatna NR
- Utbredelse av butt-tjønnaks og busttjønnaks skal overvåkes i Fløtjønna NR
- Utbredelse av grønnkrans skal overvåkes i Sjøvågen NR

4.4 *Informasjon og tilrettelegging*

All informasjon skal utarbeides av eller i samarbeid med fylkesmannen/kommunen.

Informasjons- og tilretteleggingstiltak

- Utarbeide brosjyre om verneområdene på Smøla
- Sette opp informasjonstavler i verneområdene
- Informasjon på nett gjennom Naturbase, Miljøstatus m.v
- Etablere utkikkspunkt ved Fløtjønna

5. SAKSBEHANDLING

5.1 Forvaltningsmyndighet

Ansvar for forvaltningen av Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater involverer følgende myndigheter:

- 1) **Miljøverndepartementet (MD)** er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. MD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven.
- 2) **Direktoratet for naturforvaltning (DN)** er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven. DN avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. DN er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. DN skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.
- 3) **Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM)** er per i dag forvaltningsmyndighet for Fløtjønna, Kyrhaugvatna eller Sjøvågen naturreservater.
- 4) **Smøla kommune** er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning innen fredningsområdet, eksempelvis plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

5.2 Lovverk, føringer og forvaltning

5.2.1 Verneforskriftene

Verneforskriftene for Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater ligger vedlagt i kapitlene 8, nr 1-3. Selv om den generelle dispensasjonshjemmelen i forskriftas kap. VIII nå er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, slår overgangsbestemmelsene i lovens § 77 fast at eldre vernevedtak fortsatt gjelder inntil Kongen måtte bestemme noe annet. . Direktoratet for naturforvaltning har utarbeidet et rundskriv «Forvaltning av verneforskrifter» (DN 2010) som legges til grunn for saksbehandlingen.

Verneforskrifta har som formål å opprettholde den tilstanden som området var i ved fredningstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Det er Fylkesmannens ansvar at verneforskrifta blir forvaltet i forhold til verneformålet, og hvis verneverdiene forringes, er det Fylkesmannens ansvar at nødvendige tiltak blir igangsatt. Forvaltningen av verneområdet skal skje med et langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenkning hos både de daglige brukerne og Fylkesmannen. Forvaltningsplanen for Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater er planlagt å rulleres hvert 10. år for å kunne fange opp eventuelle endringer i verneområdet (jf. kapittel 6).

5.2.2 Prinsippene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen.

Prinsippene kommer til anvendelse også ved forvaltning av eksisterende verneområder, herunder forvaltningsplaner.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Det er opp gjennom årene gjennomført ulike naturfaglige undersøkelser i Fløtjønna, Kyrhaugvatna eller Sjøvågen naturreservater, og det foreligger flere rapporter som dokumenterer naturkvalitetene. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn i forvaltningsplanen. Kunnskap om historisk bruk er også lagt til grunn i planen, bl.a. i forbindelse med vurdering av skjøtselstiltak.

Ut fra dagens kunnskap, vil aktivitetene som vil kunne foregå i henhold til verneforskriften, neppe ha noen særlig negativ innvirkning på artene og naturtypene som ønskes ivaretatt gjennom vernet. Verneforskrifta er til hinder for aktiviteter som vurderes å kunne ha negativ innvirkning på verneverdiene. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor rammen av de restriksjoner som er satt i verneforskrifta. Vi vurderer det slik at forvaltningsplanen og oppfølging av denne med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene i området, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Den foreliggende kunnskapen om artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i dette området, vurderes å stå i et rimelig forhold til forvaltningsplanens karakter, og retningslinjen om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses som oppfylt. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne planen, jf. naturmangfoldloven § 9.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som er tillatt i naturreservatet innenfor rammen av verneforskrifta og naturmangfoldloven. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samlet belastning i verneområdet, vil være meget relevant ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskriften. I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet nærmere bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, får ikke særlig betydning, ettersom verneforskrifta som forvaltningsplanen bygger på legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. De tiltakene som vil kunne gjennomføres vurderes ikke å ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Prinsippene i § 12 vurderes å være relevante. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt bl.a. i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med bl.a. behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes. Forvaltningsplanen legger opp til skjøtselstiltak som er vurdert å være best mulig tilpasset naturkvalitetene en ønsker å ta vare på. Gjennom den overvåking av naturtilstanden som planen legger opp til, vil en få et godt grunnlag for å evaluere gjennomførte skjøtselstiltak og ev. foreta korrigeringer både når det gjelder teknikker/metoder og lokalisering.

5.2.3 Forholdet til andre lovverk

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det er også viktig å merke seg at det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Ved søknader om tillatelse til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med både dispensasjon fra motorferdselloven og fra verneforskriften, eventuelt § 48 i naturmangfoldloven. Med få unntak vil verneforskrifta ha strengere bestemmelser vedrørende bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av fylkesmannen. Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven begrenser ikke rådighetsutøvelsen utenfor verneområdet.

Etter naturmangfoldloven § 49 man skal vektlegge verneverdiene i fuglefredningsområdet for tiltak utenfor som kan påvirke verneområdet, og som trenger tillatelser etter annet lovverk.

5.2.4 Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskrifta for Fløtjønna

I **§§ 4 og 6** i verneforskrifta er det listet opp en rekke aktiviteter som kan utføres uten forutgående tillatelse eller dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. For å sikre en mest mulig konsekvent forvaltning og forutsigbare rammebetingelser for ulike brukerinteresser omtales disse nærmere og innholdet konkretiseres for de tilfeller det kan oppstå tvil om hvordan de skal forstås:

§ 4 nr. 1 gir Kystverket tillatelse til drift og vedlikehold av sine anlegg. Vi er ikke kjent med at Kystverket har anlegg i reservatet.

§ 4 nr. 2 åpner for sanking av bær og matsopp.

§ 4 nr. 3 nevner fiske og fangst i reservatet. Fiske, fangst og skjellsanking er tillatt i henhold til gjeldende lover.

§ 4 nr. 4 åpner for jakt på hjortevilt i henhold til gjeldende lover. All jakt krever lokalt jaktkort.

§ 4 nr. 5 tillater vedlikehold av eksisterende grøfter og øvrige anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet. Det er ikke tillatt å etablere nye grøfteanlegg uten forutgående søknad

jf. § 7 nr. 2. Motorferdsel på land i forbindelse med vedlikehold av grøfter og anlegg er søknadspliktig jf. § 7. nr. 1a).

§ 4 nr. 6 åpner for beiting. Oppsetting av gjerde og leskur er søknadspliktig jf. § 7 nr. 3. Motorferdsel på land i forbindelse med vedlikehold av grøfter og anlegg er søknadspliktig jf. § 7 nr. 1 a). Bemerk at Direktoratet for naturforvaltning jf. § 8 kan regulere beitetrykket av hensyn til verneformålet.

§ 4 nr. 7 gir grunneier/rettighetshaver rett til å legge opp båt på en etablert båtplass. Det er ikke tillatt å bygge naust eller etablere ny opplagsplass.

§ 6 nr. 1 omtaler aktivitet av nasjonal karakter og for utrykningsformål. Dette er alltid tillatt i vernede områder. Dette omfatter ikke unntak for øving for nevnte formål. Ingen privatpersoner kan handle etter dette punktet uten kontakt med forvaltningsstyresmakten. Dette punktet åpner også for gjennomføring av skjøtselstiltak.

§ 6 nr. 2. ledd åpner for akutt ferdsel med motorisert fartøy til å hente ut syke eller skadde dyr fra landbruksbesetninger. Det er ikke tillatt å hente ut dyr nedlagt i forbindelse med jakt. Forvaltningsmyndigheten eller oppsynet (SNO) skal varsles før gjennomføringen.

5.2.5 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifta for Fløtjønna

I **§ 7** i verneforskrifta finnes en del spesifiserte aktiviteter og formål som forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad. Ved behandling av slike søknader vil det med utgangspunkt i prinsippene i naturmangfoldloven legges særlig vekt på tiltakets virkning på verneformålet:

Nr. 1 a) gir hjemmel for å tillate motorisert ferdsel når dette er nødvendig og skjer i forbindelse med aktiviteter nevnt i § 4 nr. 9, 10, 11 a) og 11c).

Nr. 1 b) kan tillate motorisert ferdsel i forbindelse med aktiviteter som får løyve etter § 7 nr. 2, 3, 4, 5, 8 og 9.

Nr. 2 åpner for å kunne gi tillatelse til å etablere nye grøfter som drenerer tilgrensende innmark eller anlegg av brønner i forbindelse med utmarksbeiting.

Nr. 3 åpner for å tillate oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

Nr. 4 gir mulighet for å tillate restaurering og vedlikehold av kulturmark gjennom uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, maskinell pussing og fjerning av trær og busker. Samtidig åpner denne paragrafen for brenning av lyng- og grasheier. Særlig sistnevnte kan være aktuell med tanke på fornying av eldre suksesjonsstadier av røsslynghei.

Nr. 5 åpner for avvirking av plantefelt og uttak av fremmede treslag. Dette vil være relevant for uttak av juletreplantasjer i området.

Nr. 6 åpner for tillatelse til istandsetting, vedlikehold, skjøtsel av og forskning på kulturminner. Paragrafen vurderes som lite relevant da det ikke finns registrerte kulturminner i reservatet.

Nr. 7 gir mulighet for å tillate gjennomføring av større arrangementer, større teltleirer, idrettsarrangementer samt bruk av sykkel og hest i reservatet. En skoleutflukt regnes til eksempel ikke som et større arrangement og vil i utgangspunktet være mulig uten forutgående tillatelse. Det bør vises varsomhet av hensyn til fuglelivet i tjernene.

Nr. 8 kan gi tillatelse til etablering av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket. Det finnes ingen slike anlegg på nåværende tidspunkt innenfor reservatet og det synes urealistisk at området vil bli benyttet til dette i framtida.

Nr. 10 kan åpne for tillatelse til øvingskjøring for formål nevnt i § 6 nr. 1. Det skal likevel tilstrebes å finne alternative arealer til dette og tillatelse skal i utgangspunktet ikke gis.

5.2.6 Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskrifta for Kyrhaugvatna

I **§§ 4 og 6** i verneforskrifta er det listet opp en rekke aktiviteter som kan utføres uten forutgående tillatelse eller dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. For å sikre en mest mulig konsekvent forvaltning og forutsigbare rammebetingelser for ulike brukerinteresser omtales disse nærmere og innholdet konkretiseres for de tilfeller det kan oppstå tvil om hvordan de skal forstås:

§ 4 nr. 1 åpner for sanking av bær og matsopp

§ 4 nr. 2 åpner for fiske i henhold til gjeldende lover.

§ 4 nr. 3 åpner for jakt på hjortevilt i henhold til gjeldende lover. All jakt krever lokalt jaktkort.

§ 4 nr. 4 tillater vedlikehold av eksisterende grøfter og øvrige anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet. Det er ikke tillatt å etablere nye grøfteanlegg uten forutgående søknad jf. § 7 nr. 2. Motorferdsel på land i forbindelse med vedlikehold av grøfter og anlegg er søknadspliktig jf. § 7. nr. 1a).

§ 4 nr. 5 åpner for beiting. Oppsetting av gjerde og leskur er søknadspliktig jf. § 7 nr. 3. Motorferdsel på land i forbindelse med vedlikehold av grøfter og anlegg er søknadspliktig jf. § 7 nr. 1 a). Bemerk at Direktoratet for naturforvaltning jf. § 8 kan regulere beitetrykket av hensyn til verneformålet.

§ 4 nr. 6 gir grunneier/rettighetshaver rett til å legge opp båt på en etablert båtplass. Det er ikke tillatt å bygge naust eller etablere ny opplagsplass. Punktet virket lite relevant.

§ 4 nr. 7 a) gir rett til å drifte og vedlikeholde eksisterende energi- og kraftanlegg. Det er ikke tillatt å anlegge nye kabelføringer eller anlegg i reservatene.

§ 4 nr. 7 b) åpner for akutte tiltak i forbindelse med istandsetting av strømforsyningsnettet. Motorisert ferdsel i forbindelse med dette er tillatt når forvaltningsstyremakten i etterkant blir meddelt dette.

§ 4 nr. 7 c) gir mulighet for å oppgradere/fornye kraftledninger for å heve spenningsnivået og øke linjetverrsnittet. Slike tiltak skal varsles til forvaltningsmyndigheten før de påbegynnes – dette for å avklare om tiltaket evt. skal behandles etter § 7 nr. 8.

§ 6 nr. 1 omtaler aktivitet av nasjonal karakter og for utrykningsformål. Dette er alltid tillatt i vernede områder. Dette omfatter ikke unntak for øving for nevnte formål. Ingen privatpersoner kan handle etter dette punktet uten kontakt med forvaltningsstyresmakten. Dette punktet åpner også for gjennomføring av skjøtselstiltak.

§ 6 nr. 2. ledd åpner for akutt ferdsel med motorisert fartøy til å hente ut syke eller skadde dyr fra landbruksbesetninger. Det er ikke tillatt å hente ut dyr nedlagt i forbindelse med jakt. Forvaltningsmyndigheten eller oppsynet (SNO) skal varsles før gjennomføringen.

5.2.7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifta for Kyrhaugvatna

I **§ 7** i verneforskrifta finnes en del spesifiserte aktiviteter og formål som forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad. Ved behandling av slike søknader vil det med utgangspunkt i prinsippene i naturmangfoldloven legges særlig vekt på tiltakets virkning på verneformålet:

Nr. 1 a) gir hjemmel for å tillate motorisert ferdsel når dette er nødvendig og skjer i forbindelse med aktiviteter nevnt i § 4 nr. 3, 7 a) og 7 c).

Nr. 1 b) kan tillate motorisert ferdsel i forbindelse med aktiviteter som får løyve etter § 7 nr. 2, 3, 4, 5 og 8.

Nr. 2 åpner for å kunne gi tillatelse til å etablere nye grøfter som drenerer tilgrensende innmark.

Nr. 3 åpner for å tillate oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

Nr. 4 gir mulighet for å tillate restaurering og vedlikehold av kulturmark gjennom uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, maskinell pussing og fjerning av trær og busker. Samtidig åpner denne paragrafen for brenning av lyng- og grasheier. Særlig sistnevnte kan være aktuell med tanke på fornying av eldre suksesjonsstadier av røsslynghei.

Nr. 5 åpner for tillatelse til istandsetting, vedlikehold, skjøtsel av og forskning på kulturminner. Paragrafen vurderes som lite relevant da det ikke finns registrerte kulturminner i reservatet.

Nr. 6 gir mulighet for å tillate gjennomføring av større arrangementer, større teltleirer, idrettsarrangementer samt bruk av sykkel og hest i reservatet. En skoleutflukt regnes til eksempel ikke som et større arrangement og vil i utgangspunktet være mulig uten forutgående tillatelse. Det bør vises varsomhet av hensyn til fuglelivet i vannene.

Nr. 7 åpner for å tillate tidlig jakt på grågås f.o.m. 15. juli t.o.m. 20. august i tråd med godkjent forvaltningsplan. En slik tillatelse vil bli gitt samlet til kommunen eller et felles utmarkslag, og ikke til enkeltpersoner.

Nr. 8 gir hjemmel for å gi tillatelse til fornyelse av kraftledninger, telefonledninger og jordkabler. Aktiviteter som ikke naturlig faller under § 4 nr. 7 c) vil bli behandlet etter denne hjemmel.

Nr. 9 kan åpne for tillatelse til øvingskjøring for formål nevnt i § 6 nr. 1. Det skal likevel tilstrebes å finne alternative arealer til dette og tillatelse skal i utgangspunktet ikke gis.

5.2.8 Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskrifta for Sjøvågen

I **§§ 4 og 6** i verneforskrifta er det listet opp en rekke aktiviteter som kan utføres uten forutgående tillatelse eller dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. For å sikre en mest mulig konsekvent forvaltning og forutsigbare rammebetingelser for ulike brukerinteresser omtales disse nærmere og innholdet konkretiseres for de tilfeller det kan oppstå tvil om hvordan de skal forstås:

§ 4 nr. 1 gir Kystverket tillatelse til drift og vedlikehold av sine anlegg.

§ 4 nr. 2 åpner for sanking av bær og matsopp.

§ 4 nr. 3 nevner fiske i reservatet. Fiske og skjellsanking er tillatt i henhold til gjeldende lover.

§ 4 nr. 4 åpner for jakt og fangst i perioden 21. august til 14. april etter de jaktbare arter og gjeldende jakttider i henhold til gjeldende lover. Dette innebærer at tidlig jakt på grågås ikke er tillatt uten forutgående søknad jf. § 7 nr. 8. All jakt krever lokalt jaktkort.

§ 4 nr. 5 tillater vedlikehold av eksisterende grøfter og øvrige anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet. Det er ikke tillatt å etablere nye grøfteanlegg uten forutgående søknad jf. § 7 nr. 2. Motorferdsel på land i forbindelse med vedlikehold av grøfter og anlegg er søknadspliktig jf. § 7. nr. 1a).

§ 4 nr. 6 åpner for beiting. Oppsetting av gjerde og leskur er søknadspliktig jf. § 7 nr. 3. Motorferdsel på land i forbindelse med vedlikehold av grøfter og anlegg er søknadspliktig jf. § 7 nr. 1 a). Bemerk at Direktoratet for naturforvaltning jf. § 8 kan regulere beitetrykket av hensyn til verneformålet.

§ 4 nr. 7 gir grunneier/rettighetshaver rett til å legge opp båt på en etablert båtplass. Det er ikke tillatt å bygge naust eller etablere ny opplagsplass.

§ 6 nr. 1 omtaler aktivitet av nasjonal karakter og for utrykningsformål. Dette er alltid tillatt i vernede områder. Dette omfatter ikke unntak for øving for nevnte formål. Ingen privatpersoner kan handle etter dette punktet uten kontakt med forvaltningsstyresmakten. Dette punktet åpner også for gjennomføring av skjøtselstiltak.

§ 6 nr. 2. ledd åpner for akutt ferdsel med motorisert fartøy til å hente ut syke eller skadde dyr fra landbruksbesetninger. Det er ikke tillatt å hente ut dyr nedlagt i forbindelse med jakt. Forvaltningsmyndigheten eller oppsynet (SNO) skal varsles før gjennomføringen.

5.2.9 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifta for Sjøvågen

I § 7 i verneforskrifta finnes en del spesifiserte aktiviteter og formål som forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad. Ved behandling av slike søknader vil det med utgangspunkt i prinsippene i naturmangfoldloven legges særlig vekt på tiltakets virkning på verneformålet:

Nr. 1 a) gir hjemmel for å tillate motorisert ferdsel når dette er nødvendig og skjer i forbindelse med aktiviteter nevnt i § 4 nr. 4.

Nr. 1 b) kan tillate motorisert ferdsel i forbindelse med aktiviteter som får løyve etter § 7 nr. 2, 3, 4, 5, 9 og 10.

Nr. 2 åpner for å kunne gi tillatelse til å etablere nye grøfter som drenerer tilgrensende innmark.

Nr. 3 åpner for å tillate oppsetting av gjerder og leskur i forbindelse med beiting.

Nr. 4 gir mulighet for å tillate restaurering og vedlikehold av kulturmark gjennom uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, maskinell pussing og fjerning av trær og busker. Samtidig åpner denne paragrafen for brenning av lyng- og grasheier. Særlig sistnevnte kan være aktuell med tanke på fornying av eldre suksesjonsstadier av røsslenghei.

Nr. 5 åpner for avvirking av plantefelt og uttak av fremmede treslag.

Nr. 6 åpner for tillatelse til istandsetting, vedlikehold, skjøtsel av og forskning på kulturminner. Paragrafen vurderes som lite relevant da det ikke finns registrerte kulturminner i reservatet.

Nr. 7 gir mulighet for å tillate gjennomføring av større arrangementer, større teltleirer, idrettsarrangementer samt bruk av sykkel og hest i reservatet. En skoleutflukt regnes til eksempel ikke som et større arrangement og vil i utgangspunktet være mulig uten forutgående tillatelse. Området er lite og sårbart, og det skal vises tilbakeholdenhet med å gi tillatelser.

Nr. 8 åpner for å tillate tidlig jakt på grågås f.o.m. 15. juli t.o.m. 20. august i tråd med godkjent forvaltningsplan. En slik tillatelse vil bli gitt samlet til kommunen eller et felles utmarkslag, og ikke til enkeltpersoner.

Nr. 9 kan gi tillatelse til etablering av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.

Nr. 10 kan gi tillatelse til fornyelse av kraftledninger, telefonledninger og jordkabler. Slike aktiviteter skal alltid vurderes i forhold til evt. alternative løsningsmodeller og etter en minimums skadevirkning.

Nr. 11 åpner for tillatelse til etablering av landfester for fiskeredskap.

Nr. 12 kan åpne for tillatelse til øvingskjøring for formål nevnt i § 6 nr. 1. Det skal likevel tilstrebes å finne alternative arealer til dette og tillatelse skal i utgangspunktet ikke gis.

5.2.10 Generelle dispensasjonsbestemmelser

I § 10 i verneforskrifta finnes den generelle unntaksparagrafen. I dag er denne erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 – 12 (se kapittel 8.2). Fra den opprinnelige generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 10 er følgende dispensasjonsformål videreført i naturmangfoldlovens § 48:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Dispensasjon i særlige tilfeller når det ikke er i strid med formålet med vernet gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker og ikke i konflikt med verneverdiene. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Fløtjønna, Kyrhaugvatna eller Sjøvågen naturreservater vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Dispensasjon for arbeider av vesentlig samfunnsmessig verdi gjelder for tiltak som ikke ble vurdert eller var aktuelle på vernetidspunktet. Dispensasjon hjemlet i dette punktet skal kun gis under helt særskilte forhold av nasjonal betydning. Det vil ikke være tilstrekkelig grunnlag for å innvilge dispensasjon med bakgrunn i denne bestemmelsen i saker som kun har lokal eller regional betydning.

5.2.11 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 3. Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Fløtjønna, Kyrhaugvatna eller Sjøvågen naturreservater.

- 1) Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskrifta sendes Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
- 2) Normalt vil verneforskrifta ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskrifta før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskrifta kan ikke overstyres av annet lovverk.
- 3) Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
- 4) Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Smøla kommune, Statens Naturoppsyn, Direktoratet for naturforvaltning.
- 5) Klage på vedtak gjort av fylkesmannen skal behandles etter reglene i forvaltningsloven. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for alle saker etter verne-

forskrifta. En eventuell klage på vedtak sendes Direktoratet for naturforvaltning via Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Fylkesmannen foretar forberedende klagebehandling og vurderer innholdet i klagen. Fylkesmannen kan etter dette endre sitt opprinnelige vedtak. Dersom fylkesmannen opprettholder sitt vedtak, skal klagen oversendes Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling og vedtak.

6 FORVALTNINGSPLANENS GYLDIGHET

Forvaltningsplanen for Fløtjønna, Kyrhaugvatna og Sjøvågen naturreservater gjelder fram til ny forvaltningsplan er vedtatt. Fylkesmannen er i samarbeid med Smøla kommune ansvarlig for revideringen av planen. Vi tar sikte på å gjøre dette hvert 10. år, første gang i 2020. Forvaltningsmyndigheten kan revidere planen på et tidligere tidspunkt om det er nødvendig. Bevaringsmålene vil bli revidert i samsvar med nasjonale standarder når disse foreligger, uavhengig av rullering av forvaltningsplanen.

7 REFERANSER

- Artsdatabanken, 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*.
- Artsdatabanken, 2007. *Norsk svarteliste 2007*.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2008. *Håndbok 17 – Områdevern og forvaltning*.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2008. *Håndbok 27 – Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv*.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, 1998. *Prosjekt "Verneplan for Smøla kommune" Fagrappport Rapport nr 6/98*.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, 2003. *Framlegg til Verneplan Smøla - høyringsutkast*
- Folkestad, A. O., 1978. *Ornitologisk viktige våtmarksområder i Norge*.
Miljøverndepartementet.
- Grønningsæter, Erik, 2007. *Lokalitetsguide til fugler og dyr i Møre og Romsdal*.
- Gaarder, G & J.B. Jordal, 2000. Botaniske tilleggsregistreringer for verneplanarbeidet på Smøla. Miljøfaglig Utredning, rapport 2000:3.
- Jordal, J, B. 2004: Kartlegging av naturtyper i Smøla kommune.
- Moen, A. 1998. *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss.
- Norderhaug, A. 1991. *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*.
Landbruksforlaget, Fagernes.
- Norsk institutt for naturforskning, 1991. *Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare*. NINA-utredning. Trondheim.

Nettsteder

- Artsdatabanken. <http://www.artsdatabanken.no/frontpage.aspx?m=2>
- Direktoratet for naturforvaltning, 2008. *Naturbase*. www.dirnat.no
- Lovdata, 2009. www.lovdata.no/
- Miljøstatus i Norge. <http://www.miljostatus.no/>
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal,. <http://www.fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=1552>
- Smøla kommune. <http://www.smola.kommune.no/>

Vedlegg 1 – Forskrift Fløtjønna naturreservat

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR SMØLA I MØRE OG ROMSDAL FYLKE. FREDING AV FLØTJØNNA NATURRESERVAT I SMØLA KOMMUNE.

Fastsett ved kongeleg resolusjon 9. januar 2009 i medhald av lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23. Frenja av Miljøverndepartementet. Endra av Direktoratet for naturforvaltning 6. juli 2011 med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 77 jf. delegasjonsbrev frå Miljøverndepartementet av 3. november 1988.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit tilnærma urørt, internasjonalt verdifullt og svært rikt våtmarksområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv og økologiske funksjonar. Spesiell verdi er knytt til området som hekke-, beite-, trekk- og overvintringsområde for ei rekke fuglearter. Området inneheld sjeldan og sårbar natur, og særleg naturtyper i fjæresonen og undervassenger har høg verdi.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet vedkjem følgjande gnr/bnr: 19/ 6, 7, 9, 10, 12 i Smøla kommune.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 207 daa, der ca. 126 er landareal, og ca. 81 daa er ferskvatn og sjøareal.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1: 5000 datert Miljøverndepartementet januar 2009. Dei nøyaktige grensene for reservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart er lagra i Smøla kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen føreta noko som forringar verneverdiane som er vist i verneformålet.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar;

1. Vegetasjonen på land og i vatn, medrekna tang, tare og daude planter, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter eller plantedelar frå reservatet. Nye plantearter må ikkje innførast. Planting og såing er ikkje tillate.
2. Alt dyreliv, inkludert reirplassar og hiområde, er freda mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetjing av dyr er ikkje tillate.
3. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre dei naturgitte tilhøva, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg, andre varige eller mellombelse innretningar, etablering av oppdrettsanlegg, skjelkulturar som krev anlegg, tilleggsforing av utegangarsau, plassering av campingvogner, brakker og liknande, opplag av båt, framføring av kloakkleidningar, luftleidningar eller jordkablar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering eller lagring av masse, lagring eller dumping av avfall eller tilføring av kloakk, anna forureinande stoff, kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel, kalk eller gjødsel. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje uttømmmande.
4. Bruk av reservatet til telteirar, idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode.

5. Bruk av sykkel og hest utanom eksisterande vegar og stigar er forbode.

§ 4 Generelle unntak frå vernereglane

Reglane i § 3 annet ledd er ikkje til hinder for:

1. Drift og vedlikehald av Kystverket sine anlegg.
2. Sanking av bær og matsopp.
3. Fiske og fangst, inkludert skjelsanking, etter saltvannsfiskelova og lakse- og innlandsfisklova.
4. Jakt på hjortevilt etter viltlova.
5. Drift og vedlikehald av grøfter og anlegg som er i bruk på fredingstidspunktet.
6. Beiting.
7. Opplag av småbåt på etablert båtplass for grunneigar eller rettshavar.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

1. Motorisert ferdsel til lands er forbode, medrekna start og landing med luftfartøy.
2. Lågtflyging under 300 m er forbode.
3. Bruk av vasscooter, vasski, paraglider og liknande er forbode. Forbodet gjeld også bruk av motor på modellbåtar, modellfly og liknande.

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i politi-, brannvern-, ambulanse-, rednings- og oppsynsteneste, og gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsstyresmakta. Unntaket omfattar ikkje øvingskøyring.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

2. Motorisert transport av sjuke eller skadde dyr. Køyring kan først skje etter at det skadde/sjuke dyret er lokalisert og forvaltningsstyresmakta eller oppsynet er varsla.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi løyve til:

1. Nødvendig motorferdsel i samband med:
 - a. Aktivitetar nemnt i § 4 nr. 4.
 - b. Aktivitetar og tiltak som det vert gjeve løyve til med heimel i § 7 nr. 2, 3, 4, 5, 6 og 8.
2. Etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal.
3. Oppsetting av gjerde i samband med tradisjonell beiting av utmarksareal.
4. Restaurering og vedlikehald av kulturmark gjennom manuelt uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, maskinell pussing og fjerning av tre og buskar. Der det er tradisjon for det kan det og bli gitt løyve til brenning av gras og lyngheier.
5. Avverking av plantefelt og uttak av framande treslag.

6. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av, og forskning på kulturminne.
7. Avgrensa bruk av reservatet i strid med det som er fastsett i § 3 nr. 5 og 6.
8. Etablering av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterande anlegg for Kystverket.
9. Øvingskøyring for formål nemnt i § 4 nr. 1.

§ 8 Regulering av beite

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i heile eller delar av reservatet.

§ 9 Regulering av jakt

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere tidspunktet for jakt og fangst samt forby jakt på enkelte artar ut over reglane i viltlova.

§ 10 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå fredingsforskrifta dersom det ikkje strir mot formålet med vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerheitsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig.

§ 11 Skjøtsel

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta gjev fullmakt, kan iverksetje tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet i medhald av naturmangfaldlova § 47.

§ 12 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 13 Forvaltningsmynde

Direktoratet for naturforvaltning fastset kven som skal ha forvaltningsmynde etter denne forskrifta.

§ 14 Iverksetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Vedlegg 2 – Forskrift Kyrhaugvatna naturreservat

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR SMØLA I MØRE OG ROMSDAL FYLKE. FREDING AV KYRHAUGVATNA NATURRESERVAT I SMØLA KOMMUNE

Fastsett ved kongeleg resolusjon 9. januar 2009 i medhald av lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23. Fremja av Miljøverndepartementet. Endra av Direktoratet for naturforvaltning 6. juli 2011 med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 77 jf. delegasjonsbrev frå Miljøverndepartementet av 3. november 1988.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit område som inneheld trua, sjeldan og sårbar natur i form av eit nasjonalt verdifullt våtmarksområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv, og økologiske funksjonar. Zoologisk er det spesiell verdi knytt til området som hekkeområde og trekk- og overvintringslokalitet for ei rekke fugleartar og som ein ferskvasslokalitet med eit stort artsmangfald av insekt. Botanisk inneheld området dei særskilte viktige naturtypene rik kulturlandskapssjø og rikmyr. Området er tilnærma urørt og skil seg ut ved sin eigenart.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet vedkjem følgjande gnr/bnr: 12/ 1 i Smøla kommune.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 228 daa, der ca. 205 daa er landareal, og ca. 23 daa er ferskvatn.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1: 5000 datert Miljøverndepartementet januar 2009. Dei nøyaktige grensene for reservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart er lagra i Smøla kommune, hos Møre og Romsdal fylke, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen føreta noko som forringar verneverdiane som er vist i verneformålet.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar:

1. Vegetasjonen på land og i vatn, også daude planter, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter eller plantedelar frå reservatet. Nye planteartar må ikkje innførast. Planting og såing er ikkje tillate.
2. Alt dyreliv, inkludert reirplassar og hiområde, er freda mot skade, øydelegging og unødige forstyrring. Utsetjing av dyr er ikkje tillate.
3. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre dei naturgitte tilhøva, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg, andre varige eller mellombelse innretningar, etablering av oppdrettsanlegg, tilleggsføring av utegangarsau, plassering av campingvogner, brakker og liknande, opplag av båt, framføring av kloakkleidningar, luftleidningar eller jordkablar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering eller lagring av masse, lagring eller dumping av avfall eller tilføring av kloakk, anna forureinande stoff, kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel, kalk eller gjødsel. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje uttømmende.
4. Bruk av reservatet til telteirar, idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode.

5. Bruk av sykkel og hest utanom eksisterande vegar og stigar er forbode.

§ 4 Generelle unntak frå vernereglane

Reglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

1. Sanking av bær og matsopp.
2. Fiske etter gjeldande lovverk.
3. Jakt på hjortevilt etter gjeldande lovverk.
4. Drift og vedlikehald av grøfter og anlegg som er i bruk på fredingstidspunktet.
5. Beiting.
6. Opplag av småbåt på etablert båtplass for grunneigar eller rettshavar.
7. a) Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg.
b) Naudsynt istandsetjing ved akutt utfall av straumforsyninga. Ved bruk av motorkøyretøy skal det i etterkant sendast melding til forvaltningsstyremakta.
c) Oppgradering/fornyng av kraftleidningar for heving av spenningsnivå og auke av linetverrsnitt, når dette ikkje medfører store negative endringar i forhold til fredingsformålet. Tiltakshavar skal varsle forvaltningsstyremakta før arbeidet startar.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

1. Motorisert ferdsel til lands er forbode, medrekna start og landing med luftfartøy.
2. Lågtflyging under 300 m er forbode.
3. Bruk av vasscooter, vasski, paraglider og liknande er forbode. Forbodet gjeld også bruk av motor på modellbåtar, modellfly og liknande.

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 annet ledd er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i politi-, brannvern-, ambulanse-, rednings- og oppsynsteneste, og gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsstyremakta. Unntaket omfattar ikkje øvingskøyring.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

2. Motorisert transport av sjuke eller skadde dyr. Køyring kan først skje etter at det skadde/sjuke dyret er lokalisert og forvaltningsstyremakta eller oppsynet er varsla.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyremakta kan etter søknad gi løyve til:

1. Nødvendig motorferdsel i samband med:
 - a. Aktivitetar nemnt i § 4 nr. 3, nr. 7 bokstav a) og bokstav c).
 - b. Aktivitetar og tiltak som det vert gjeve løyve til med heimel i § 7 nr. 2, 3, 4, 5 og 8.
2. Etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal.

3. Oppsetting av gjerde i samband med beiting på utmarksareal.
4. Restaurering og vedlikehald av kulturmark gjennom manuelt uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, maskinell pussing og fjerning av tre og buskar. Der det er tradisjon for det kan det og bli gitt løyve til brenning av gras og lyngheier.
5. Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av, og forskning på kulturminne.
6. Avgrensa bruk av reservatet i strid med det som er fastsett i § 3 nr. 4 og 5.
7. Jakt på grågåås i perioden f.o.m. 15. juli t.o.m. 20. august i tråd med godkjent forvaltningsplan.
8. Oppgradering og fornying av kraftleidningar, telefonleidningar og jordkablur som ikkje fell inn under § 4 nr. 7 bokstav c).
9. Øvingskøyring for formål nemnt i § 4 nr. 1.

§ 8 Regulering av beite

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i heile eller delar av reservatet.

§ 9 Regulering av jakt

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere tidspunktet for jakt og fangst samt forby jakt på enkelte artar ut over reglane i viltlova.

§ 10 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå fredingsforskrifta dersom det ikkje strir mot formålet med vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerheitsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig.

§ 11 Skjøtsel

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta gjev fullmakt, kan iverksetje tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet i medhald av naturmangfaldlova § 47.

§ 12 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 13 Forvaltningsmynde

Direktoratet for naturforvaltning fastset kven som skal ha forvaltningsmynde etter denne forskrifta.

§ 14 Iverksetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Vedlegg 3 - Forskrift Sjøvågen naturreservat

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR SMØLA I MØRE OG ROMSDAL FYLKE. FREDING AV SJØVÅGEN NATURRESERVAT I SMØLA KOMMUNE

Fastsett ved kongeleg resolusjon 9. januar 2009 i medhald av lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23. Fremja av Miljøverndepartementet. Endra av Direktoratet for naturforvaltning 6. juli 2011 med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 77 jf. delegasjonsbrev frå Miljøverndepartementet av 3. november 1988.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit tilnærma urørt og nasjonalt verdifullt kystområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv og økologiske funksjonar. Spesiell botanisk verdi er knytt til brakkvassmiljøet og havstranda med ein nasjonalt sjeldan og truga naturtype. Zoologisk har området ein spesiell verdi som overvintringslokalitet, overnattingsplass og hekkeområde for ein rekke fuglearter. Området har ein god bestand av oter og har naturvitskapeleg verdi og pedagogisk interesse.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet vedkjem følgjande gnr/bnr: 7/1,2,3,4,32, 8/1,2,3,6 og 8 i Smøla kommune.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 557 daa, der ca. 349 daa er landareal, og ca. 208 daa er ferskvatn og sjøareal.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1: 5000 datert Miljøverndepartementet januar 2009. Dei nøyaktige grensene for reservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart er lagra i Smøla kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen føreta noko som forringar verneverdiane som er vist i verneformålet.

I reservatet gjeld følgjande reglar:

1. Vegetasjonen på land og i vatn, medrekna tang, tare og daude planter, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter eller plantedelar frå reservatet. Nye planteartar må ikkje innførast. Planting og såing er ikkje tillate.
2. Alt dyreliv, inkludert reirplassar og hiområde, er freda mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetjing av dyr er ikkje tillate.
3. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre dei naturgitte tilhøva, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg, andre varige eller mellombelse innretningar, etablering av oppdrettsanlegg, skjelkulturar som krev anlegg, plassering av campingvogner, brakker og liknande, opplag av båt, framføring av kloakkleidningar, luftleidningar eller jordkablar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering eller lagring av masse, lagring eller dumping av avfall eller tilføring av kloakk, anna forureinande stoff, kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel, kalk eller gjødsel. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje uttømmmande.
4. Bruk av reservatet til teltleirar, idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode.
5. Bruk av sykkel og hest utanom eksisterande vegar og stigar er forbode.

§ 4 Generelle unntak

Reglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

1. Drift og vedlikehald av Kystverket sine anlegg.
2. Sanking av bær og matsopp.
3. Fiske, inkludert skjelsanking, etter gjeldande lovverk.
4. Jakt og fangst etter gjeldande lovverk i tida f.o.m. 21. august t.o.m. 14. april.
5. Drift og vedlikehald av grøfter og anlegg som er i bruk på fredingstidspunktet.
6. Beiting.
7. Opplag av småbåt på etablert båtplass for grunneigar eller rettshavar.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

1. Motorisert ferdsel til lands er forbode, medrekna start og landing med luftfartøy.
2. Lågtflyging under 300 m er forbode.
3. Bruk av vasscooter, vasski, paraglider og liknande er forbode. Forbodet gjeld også bruk av motor på modellbåtar, modellfly og liknande.

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i politi-, brannvern-, ambulanse-, rednings-, oljevern- og oppsynstjeneste, og gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsstyresmakta. Unntaket omfattar ikkje øvingskøyning.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

2. Motorisert transport av sjuke eller skadde dyr. Køyning kan først skje etter at det skadde/sjuke dyret er lokalisert og forvaltningsstyresmakta eller oppsynet er varsla.
3. Motorferdsel på og vedlikehald av offentleg og privat veg.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelsar

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi løyve til:

1. Nødvendig motorferdsel i samband med:
 - a. Aktivitetar nemnt i § 4 nr. 4.
 - b. Aktivitetar og tiltak som det vert gjeve løyve til med heimel i § 7 nr. 2, 3, 4, 5, 6, 9 og 10.
2. Etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal.
3. Oppsetting av gjerde i samband med beiting av utmarksareal.
4. Restaurering og vedlikehald av kulturmark gjennom manuelt uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, maskinell pussing og fjerning av tre og buskar. Der det er tradisjon for det kan det og bli gitt løyve til brenning av gras og lyngheier.

5. Avverking av plantefelt og uttak av framande treslag.
6. Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av, og forskning på kulturminne.
7. Avgrensa bruk av reservatet i strid med det som er fastsett i § 3 nr. 5 og 6.
8. Jakt på grågås i perioden f.o.m. 15. juli t.o.m. 20. august i tråd med godkjent forvaltningsplan.
9. Etablering av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterande anlegg for Kystverket.
10. Oppgradering og fornying av telefonleidningar og jordkablur som ikkje fell inn under § 4 nr. 9 bokstav c.
11. Etablering av landfeste for fiskereiskap.
12. Øvingskøyring for formål nemnt i § 4 nr. 1.

§ 8 Regulering av beite

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i heile eller delar av reservatet.

§ 9 Regulering av jakt

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere tidspunktet for jakt og fangst samt forby jakt på enkelte artar ut over reglane i viltlova.

§ 10 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå fredingsforskrifta dersom det ikkje strir mot vernevedtakets formål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerheitsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig.

§ 11 Skjøtsel

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta gjev fullmakt, kan iverksetje tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet i medhald av naturmangfaldlova § 47.

§ 12 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 13 Forvaltningsmynde

Direktoratet for naturforvaltning fastset kven som skal ha forvaltningsmynde etter denne forskrifta.

§ 14 Iverksetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Vedlegg 4 - Naturmangfoldloven

Noen viktige bestemmelser i naturmangfoldloven

§ 7. (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 48. *(dispensasjon fra vernevedtak)*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskrifta og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskrifta, dersom ikke annet følger av verneforskrifta eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Vedlegg 5 – Tiltak i naturreservatene

Samleskjema for ulike tiltak i Fløtjønna NR.

Tiltak	Prioritet	Utførende aktør	Kostnad i 1000 kr.	Finansiering	Frister	Merknader
Overvåke rasting og hekking av ender	1	SNO/ Ornitologer	5 ‘		Årlig	Kan gjennomføres i forbindelse med andre besøk
Fjerne oppslag av sitkagran og bergfuru	1	SNO	3 ‘	1426.01	Årlig	Må sjekke over området årlig, spesielt på nordsida der det er hogd
Overvåke forekomst av butt-tjønna og busttjønna	1	Fagbotanikere	15 ‘		5-års intervaller	Bør samordnes med andre botaniske undersøkelser på Smøla
Etablere utkikkspunkt med parkeringsmulighet	2	SNO/ Entreprenører	200 ‘	1426.31.1 Fondsmidler Smøla kommune		Må avklares med Statens vegvesen, og det må finnes plassering som ikke skader fuglelivet
Fjerne etablert bergfuru	3	SNO/ Entreprenører	50 ‘	1426.31.1		Må følge utviklinga. Viktig å unngå gjengroing

Samleskjema for ulike tiltak i Kyrhaugvatna NR.

Tiltak	Prioritet	Utførende aktør	Kostnad i 1000 kr.	Finansiering	Frister	Merknader
Overvåke vitalitet og utbredelse av kjevlestarr	1	Fagbotanikere	10 ´		5-årlige intervaller	Bør samordnes med andre botaniske undersøkelser på Smøla
Holde åpent vannspeil	2	SNO/ Entreprenører		1426.31.1		Må vurdere metodikk, omfang og evt. bieffekter
Fjerne oppslag av sitkagran, bergfuru og løvskog	2	SNO/ Entreprenører		1426.01, 1426.31.1		
Fjerne villmink	2	SNO, organisasjoner				Mink som måtte opptre i området bør tas ut ved jakt eller i feller

Samleskjema for ulike tiltak i Sjøvågen NR.

Tiltak	Prioritet	Utførende aktør	Kostnad i 1000 kr.	Finansiering	Frister	Merknader
Overvåke forekomst av grønnkrans og andre vannplanter	1	Fagbotanikere	15 ´		5-års intervaller	Bør samordnes med andre botaniske undersøkelser på Smøla
Fjerne oppslag av sitkagran og bergfuru	1	SNO/ Entreprenører	5 ´	1426.01	Årlig	
Vurdere effekt og evt. heve vannstand i utløpskanal mellom vågen og sjøen	2	Fagbiologer og SNO/ entreprenør				Virkingen av å restaurere inngrepet er usikker, og må utredes
Brenne kystlynghei	?	SNO/grunneiere				Må evt. følges opp av gjerding
Gjerding og påslipp av sau	?	SNO/grunneiere				Grunneiere har ikke hatt kapasitet så langt